

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

กระบวนการมีสมดุลชีวิตของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่รักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้อง
Process in Achieving Harmony in Life of Chronic Kidney Disease Persons with
Peritoneal Dialysis

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาพร ปุญญโสพรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัชรี คมจักรพันธ์
อาจารย์ ภัทรพร กิจเรณู

งานวิจัยเชิงคุณภาพ

บทคัดย่อ

การล้างไตทางช่องท้อง เป็นการรักษาทางเลือกของการรักษาทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่สำคัญหรือผู้ที่ยังมีไตส่วนที่ทำหน้าที่ได้เหลืออยู่ วิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานรากนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายกระบวนการสมดุขีวิตของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่รักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้อง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่รักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้อง จำนวน 37 คน ตั้งแต่เดือนเมษายน 2561 ถึงมกราคม 2562 ที่หน่วยล้างไตทางหน้าท้องโรงพยาบาลสองแห่งในภาคใต้ของประเทศไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาพบว่า สมดุขีวิตคือการกลับคืนสู่ชีวิตที่ “เกือบปกติ” กระบวนการสมดุขีวิตของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่รักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องเป็นกระบวนการทางสังคมขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 3 กลวิธี คือ 'การทบทวนและคงไว้ซึ่งเป้าหมายชีวิต', 'การรวบรวมแรงสนับสนุนที่มีอยู่' และ 'การยึดถือแนวปฏิบัติตัวเมื่อต้องล้างไตทางช่องท้อง' ปัจจัยเงื่อนไขของการเกิดกระบวนการคือ ความอยากเป็นอิสระ ความกลัวภาวะแทรกซ้อน และความยึดมั่น ศรัทธาในศาสนา โดยผลสืบเนื่องหลังจากเกิดกระบวนการสมดุขีวิตคือ การมีพลังมีกำลังใจ ลดการพึ่งพาผู้ดูแล และภาวะสุขภาพที่ดีขึ้น พยาบาลและทีมผู้ให้บริการสุขภาพแก่ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง ควรมีส่วนร่วมและส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในกระบวนการมีสมดุขีวิตของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่รักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้อง

คำสำคัญ: โรคไตเรื้อรัง, การล้างไตทางช่องท้อง, วิจัยฐานราก, สมดุขีวิต

Abstract

Peritoneal dialysis (PD) is recommended as the dialysis treatment of choice for chronic kidney disease persons (CKD) persons without significant comorbid conditions or those with residual kidney function. This grounded theory research aims to describe the process by which CKD persons harmonize their lives with peritoneal dialysis. Individual interviews were conducted with 37 CKD person with peritoneal dialysis. Data were collected from April 2018 to January 2019 at PD Units of two large hospital in southern Thailand. In this grounded theory study, data were analyzed using constant comparative and coding analysis methods. We found that "reconciling to the near normal" was the core category. This basic psychosocial process composed of three strategies: 'maintaining one's life purpose', 'managing existing support', and 'adhering to clinical suggestion'. Factors contributing to harmony in life with PD are 1) desire for independent, 2) fear of complication, and 3) religious faith. Consequences of harmony in life with PD are 1) feel empowered, 2) lessen caregiver dependency, and 3) better health condition. Nurses and renal health care team should encourage family members to support and be involved in the process of harmony in life with peritoneal dialysis.

KEYWORD: Chronic kidney disease, peritoneal dialysis, grounded theory, harmony in life

งานวิจัยเชิงปริมาณ

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมดุลชีวิตของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่รักษาด้วยการล้างไตทางช่องท้อง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคไตที่รักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้อง ที่มารับการรักษาที่คลินิกโรคไต ที่โรงพยาบาล 2 แห่งในภาคใต้ รวมจำนวน 119 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้ป่วยอายุ 18 ปีขึ้นไป รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างน้อย 1 เดือน รู้สึกตัวดี ไม่มีภาวะผิดปกติด้านการรับรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบประเมินสมดุลชีวิต 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านเศรษฐกิจ และด้านจิต-สังคม เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนกันยายน 2561 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุ 22-86 ปี ($\bar{x} = 52.91$, $SD = 13.02$) มีค่าเฉลี่ยคะแนนสมดุลชีวิตโดยรวมในระดับสูง ($\bar{x} = 2.37$, $SD = .31$) โดยมีค่าเฉลี่ยสมดุลชีวิตด้านร่างกายสูงที่สุด ($\bar{x} = 2.49$, $SD = .36$) และมีสมดุลชีวิตด้านเศรษฐกิจต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.15$, $SD = .43$) การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า สมดุลชีวิตด้านเศรษฐกิจยังเป็นประเด็นที่ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่มีการล้างไตทางช่องท้องต้องได้รับการช่วยเหลือ การเพิ่มความเข้มแข็งให้กับผู้ดูแลหลักและครอบครัวจะเป็นพลังเสริมที่ช่วยเพิ่มสมดุลชีวิตให้ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่มีการล้างไตทางช่องท้องกลุ่มนี้

คำสำคัญ: สมดุลชีวิต, โรคไตเรื้อรัง, ล้างไตทางช่องท้อง

Abstract

This descriptive research aims to study the harmony in the life of chronic kidney disease (CKD) persons with peritoneal dialysis. The sample consisted of 119 CKD persons with peritoneal dialysis from two hospitals in southern Thailand. The samples were selected by purposive sampling from patients aged 18 years and over, receiving peritoneal dialysis for at least 1 month, good conscious and no cognitive impairment. The instrument used for data collection was a questionnaire consisting of 2 parts: part 1, personal data recording form, part 2, balance in life assessment form with 3 dimensions, namely physical, economic and psycho-social section. Data were collected from April- September 2018 and were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation. The results of the research showed that the sample group aged 22-86 years ($\bar{x} = 52.91$, $SD = 13.02$) had a high average score of harmony in life ($\bar{x} = 2.37$, $SD = .31$). The highest average score is harmony in terms of physical life ($\bar{x} = 2.49$, $SD = .36$) and the lowest average score is economic harmony ($\bar{x} = 2.15$, $SD = .43$). It is recommended to promote economic harmony and strengthening the primary caregiver and family to increase harmony in life of CKD persons with peritoneal dialysis.

KEYWORD: Chronic kidney disease, peritoneal dialysis, harmony in life